

TRIGLAVA

Leto III.

15. julija 1950.

Štev. 49.

VELIKI

TRENUTEK

Jugoslovanska politična emigracija je razbita kot nobena druga. Ne le da je razdeljena na samostojno slovensko, hrvatsko in srbsko, med katerimi ni skoro nobenih vezi, temveč je razbita tudi v okviru vsakega naroda posebe.

Srbi vzdržujejo vso kontinuiteto starih strank, a poleg njih je nastala še cela vrsta novih gibanj od izrazito fašističnih do iskreno demokratičnih, zato vlada v srbski emigraciji tudi velik idejni kaos. Stare stranke in ^{njih}koalicije podajajo deklaracije, ki so pa premalo jasne in jih moramo sprejemati vsaj s precejšnjo rezervo. Govore o demokraciji, celo o federaciji, vendar po vsej svoji stilizaciji žal ne morejo vzbujati popolnega zaupanja.

Hrvatska emigracija je razcepljena v dva tabora. Stališče ustaške večine se očitno ni spremenilo iz za vojnih let prav nič, a smo prepričani da to nima več nobene opore v domovini. Z vso verjetnostjo lahko domnevamo, da zastopa večino naroda v domovini še vedno dr. Mačkova HSS, čeprav je v emigraciji v vidni manjšini. Toda tudi HSS doslej še ni jasno izrazila svojega stališča glede jugoslovanskega vprašanja, vendar kažejo vsi znaki da je vsaj zelo dovzetna za nujnosti, ki jih nalaga današnji čas.

Slovenska emigracija je do neke mere podobna srbski, le da med posameznimi skupinami ne vlada sovražno razmerje. Smo brez vsenarodne politične reprezentance, a kje in kakšni so vzroki za to škodljivo stanje, smo na tem mestu že ponovno ugotovili.

V takem stanju je torej zalotila jugoslovansko emigracijo letošnja pomlad, ko je začelo jugoslovansko vprašanje ponovno stopati v ospredje velike svetovne politike. Jugoslovanski demokratični tabor, ki naj bi reprezentirala emigracija, je razbit, brez enotne organizacije, programa in jasnih pozitivnih ciljev in dela upravičeno vtis svoje popolne politične nezrelosti in nesposobnosti, a domovina ječi pod knuto krvavega komunističnega fanatizma.

Vse pa kaže, da je zagazila jugoslovanska komunistična tiranija v slepo ulico, iz katere ne najde več izhoda: Sovjeti čakajo le ugodnega trenutka, da zlomijo vrat megalomanske "Titove klike" in razširijo svojo popolno dominacijo prav do jadranskih obal, Zapad vedno jasnejše čuti, da je mogoča zopetna osvoboditev srednje in vzhodne Evrope najlažje preko Jugoslavije, a Titovi komunisti so pripeljali Jugoslavijo na rob gospodarske katastrofe.

Glede na tak položaj čuti Zapad, da mora ustvariti definitivne smernice svojim političnim akcijam za bližnjo bodočnost na tem sektorju svetovne politike in zahteva jasnost. Ali sploh še more računati z jugoslovanskim demokratičnim taborom, sposobnim, da bi kdaj vodil novo, boljšo Jugoslavijo nego je bila vidovdanska, ali naj pa definitivno opusti vsa upanja

na kako sodelovanje z njim in gre preko njena na dnevni red zgolj v smi = slu svojih lastnih političnih interesov?

V tej zvezi se vrše letošnje poletje važni, prevažni, za nas Jugoslovane morda zgodovinsko usodni razgovori, katerih cilji so: 1/ ustvariti politično enotnost med Srbi samimi in izoblikovati odgovarjajoče vsesrbsko politično zastopstvo;

2/ doseči srbsko-hrvatski sporazum; in

3/ iz srbskega, hrvatskega in slovenskega narodnega zastopstva sestaviti skupno jugoslovansko politično reprezentanco, ki bi mogla zastopati demokratske Jugoslovane pred vsem zapadnim svetom.

Navedeni razgovori se bodo vršili v senci kompetentnih zapadnih faktorjev. Povabljeni so k njim zastopniki vseh glavnih srbskih političnih strank, dr. Maček in za Slovence menda dr. Krek.

Da ne bo nobenega dvoumja, izjavljamo in podčrtujemo sledeče:

1/ Slovenci brez vsake rezerve in iskreno pozdravljamo vse pobude, ki streme za konsolidacijo razrvanih razmer v jugoslovanski politični emigraciji.

2/ Slovenci smo za vzpostavitev nove, demokratične Jugoslavije, ki naj se po možnosti razširi še na Bolgare, zahtevamo pa:

- a/ popolno priznanje že po revoluciji obnovljene slovenske državnosti z vsemi zadevnimi atributi;
- b/ slovenska država tvori popolnoma enakopravno edinico v družbi ostalih v okviru nove demokratične in federativne Jugoslavije;
- c/ zunanja politika nove Jugoslavije mora v polni meri upoštevati slovenske zahteve po osvobojenju vsega slovenskega narodnega ozemlja in njegovi pridružitvi k slovenski državi in upo = rabljati vsa sredstva, da učinkovito zaščiti slovenske manjšine, ki bi morda še ostale izven Jugoslavije;
- d/ izključeno mora biti vsako preglasovanje in mora biti zlasti bo doča zvezna ustava sprejeta le z večino svobodno in demokra = tično izvoljenih slovenskih, večino hrvatskih in večino srb = skih zastopnikov in Slovenci morajo biti enakopravno zastopa = ni prav v vseh zveznih organih;
- e/ slovenski narod suvereno upravlja vse svoje lastne zadeve in odstopa od te suverenosti v prid zvezne Jugoslavije le toliko kompetenc, kolikor je res neobhodno potrebno za zdrav in kre = pak razvoj skupne države;
- f/ tudi notranja ureditev Slovenije mora biti res demokratična in bi bil tudi v njej vsak birokratični centralizem prav tako ško dljiv, kakor je bil v vidovdanski Jugoslaviji.

3/ Slovenci iskreno pozdravljamo misel ustvaritve skupne jugoslovanske politične reprezentance, toda ta more res doseči svoj namen le, ako jo sestavljajo demokratično ustvarjene slovenska, hrvatska in srbska politična reprezentanca.

Potrebno se nam zdi opozoriti vse udeležence navedenih razgovorov izrečno še na to poslednjo točko, ker se zavedamo, da bodo imeli vsi sklepi učinkovito sankcijo vsega slovenskega naroda doma in v emigraciji le te = laj, ako bodo storjeni s sodelovanjem čim širšega kroga slovenskih političnih zastopnikov, česar doslej žal še nimamo, čeprav to že dolgo in glasno zahteva vsa demokratična slovenska emigracija. Slovenski narodni odbor, razen dr. Kreka, sploh ne kaže znakov življenja, novi pa navzlic vsem zahtevam doslej žal še ni bil sestavljen; še manj pa more imeti legitimacijo popolnopravno zastopati Slovence katerikoli posameznik, če tudi je predstavnik takega dela kake bivše slovenske politične stranke.

Mislamo, da izražamo željo in zahtevo velike večine slovenske emigracije in naroda v domovini, če opozarjamo Srbe in Hrvate na to, kajti nobenega dvoma ni, da bodo dosegli navedeni razgovori svoj popolni uspeh samo tedaj, ako bo stal za njimi ves narod zastopan po vseh konstruktivnih silah emigracije. X.Y.

LONDONSKA "PORUKA"
/Naš dopisnik poroča/

Buenos Aires, sredi junija.- Poslanica londonskega Jugoslovanskega narodnega odbora, v kateri ta odbor postavlja predlog, kako se sporazumeti med Srbi, Hrvati in Slovenci v emigraciji, je bila v tuk. političnih krogih sprejeta s presenečenjem in zanimanjem. Opaziti je bilo, da so poslanico brez rezerve pozdravili slovenski liberalni krogi, ki sestavljajo slovenski narodni odbor. Vodilni člani Hrvatske seljačke stranke se niso izrazili v načelu proti njej, le smatrali so, da "federacija" ne more biti osnova sporazuma, temveč le "konfederacija". Sicer pa je bilo čutiti, da hrvatski praviki še nimajo instrukcij dr. Mačka, kot je na drugi strani mogoče delno opaziti v klerikalnih krogih Slov. narodnega odbora, ki čakajo, kaj bodo rekli njihovi šefi v Združenih državah.

London, začetkom julija.- V razgovoru, ki ga je imel Vaš dopisnik s članom Jugosl. narodnega odbora, je lahko ugotovil, da "Poruku jugoslovnskoj emigraciji" nikakor ni smatrati kot osnovo za razgovore med jugoslovanskimi političnimi zastopniki, ampak le kot predlog ene grupe, ki se je zedinila na vsebini "Poruke". Londonski krogi upravičeno pričakujejo, da bo do tudi Hrvati in Slovenci, vkolikor in kakor so organizirani, postavili svoje predloge, da bo tako mogoče končno jasno ugotoviti, kje so stične točke in v čem se posamezne skupine razlikujejo.

DVA MEDNARODNA SESTANKA

London.- Zadnje dni maja se je vršila konferenca Srednjeevropskega federalnega gibanja /Central European Federal Movement/, ki zastopa načrt Intermarija, zvezo narodov v prostoru med Baltiškim, Črnim in Jadranskim morjem ter med Nemčijo in Rusijo.

Po konferenci je bilo izdano obširno poročilo z resolucijami, ki se nanašajo na begunske probleme, kulturne, ekonomske in profesionalne odnose, na tisk in publicistiko, na vprašanje stikov med bivšimi borci, na zunanje-politične odnose in na organizacijska vprašanja.

Konferenca je sklenila poživiti celotno gibanje. Izvolila je Glavni odbor, ki bo moral sklicati prvi kongres tega srednjeevropskega gibanja.

Glavno breme akcije pada na Poljake, katerim je ideja izdosti razumljivih razlogov simpatična, saj bi se radi z močno federacijo zavarovali pred ponovnimi delitvami tako od nemške kot od ruske strani.

Gibanje zastopa načrt vključiti Belo-Rusije in Ukrajine v Intermarij ter ne predvideva obstoja Čehoslovaške in Jugoslavije, ampak direktno članstvo obe državi sestavljajočih narodov.

Na konferenci ni bilo slovenskih in srbskih zastopnikov.

Edinburgh.- V prvi polovici junija so se sestali s podporo Škotske lige za evropsko svobodo zastopniki Protiboljševiškega bloka narodov /ABN: Anti-Bolshevist Bloc of Nations/, ki poleg zastopnikov srednje in vzhodno-evropskih narodov vključujejo tudi zastopnike kavkaških, turkmenskih, kozaških in uralskih narodov.

Pobudo za ABN so dali Ukrajinci. Njihov predstavnik g. Jaroslav Stetzko biv. ukrajinski premier, je tudi predsednik ABN. Na samem kongresu ni bilo poljskih in slovenskih zastopnikov.

Pravo sliko tega gibanja je težko dognati, saj se kaže ponekod v pretirano militaristični luči, ponekod v nezdravo nacionalno-ekstremistični obliki. Tudi opis posameznih narodov v publikaciji, ki jo je izdala Škotska liga, ne izzveni povsem objektivno; pa tudi imena nekih zastopnikov na kongresu so nas začudila. Treba bo vse kakor še časa in opazovanja, da bo sliko jasnejša in zaključek pravilen.

London.- 1. oktobra bodo zaključne svečanosti v Wembleyskem stadionu ob priliki kongresa, ki bo proslavil 100 letnico katoliške hierarhije v Angliji. Pričakujejo nad 40 škofov iz Vel. Britanije in prekomorja, med drugimi kardinala Griffina, Spellmana /New York/ in iz Berlina, Kölna, Lyona /Franc./ in Belgije.

Z A S P O R A Z U M

/Poročilo našega dopisnika/

London, začetkom julija.- Kot je mogoče predvidevati, se bo tekom poletja le vršil razgovor med srbskimi, hrvatskimi in slovenskimi zastopniki. Zedinili naj bi se na neki obči politični osnovi in jo manifestirali v ustanovitvi jugoslovanskega državnega sveta. Kot je Vaš do pisnik že zadnjič poročal, so nastale neke nevšečnosti v tem, kdo naj bi se razgovorov udeležil. Čutiti je pomanjkanje nekega sistema, po katerem bi se jasno videlo, kdo prihaja v poštev za razgovore. Tako se n.pr.prepušča dr.Mačku in dr.Kreku, da sama določita, kdo naj zastopa Hrvate in Slovence; to stališče je popolnoma napačno, ker prav v nobeni obliki ne gre istovetiti položaja dr.Mačka s položajem dr.Kreka, kar je Vaš list že ponovno ugotovil in čemur bo vsakdo, ki pozna predvojni politični razvoj, pri trdil. Spet prihaja do nelogičnosti, da bodo n.pr. zastopani na razgovorih tudi zastopniki srbskih med- in po-vojnih političnih organizacij, dočim pri Slovencih tega ne bo.

Vaš dopisnik je poučen, da so osebni interesi igrali veliko vlogo pri forsiranju posameznih kandidatov za razgovore. Tudi kralj Peter se je v to spuščal, kar je prav gotovo ponesrečena stvar, saj bi on moral stati nad političnimi skupinami in osebami. Z druge strani je bilo mogoče ugotoviti, da se vzporedno z gornjo akcijo kralj Peter bavi z mislijo, da bi se ustanovil nekakšen kronski svet, katerega člane bi imenoval kralj. Proti tej nameri je odločno protestiral g.Slobodan Jovanović v imenu srbskih političnih šefov, ki sestavljajo londonski jugoslovanski odbor. Srbi so namreč proti temu, da bi kralj Peter ponovil napako kneza Pavla, ki je 1939 sklenil s Hrvati sporazum mimo srbskih političnih činiteljev. V srbskih krogih se smatra tak način ne kot delo na sporazumu med Srbi in Hrvati ter Slovenci, nego kot "pazar", ki bi ga sklenili svojevoljno kralj Peter in ti, ki bi se mu uklonili. Razumljivo je, da bi tak enostranski akt imel slabe posledice in ga nihče ne bi mogel jemati resno.

Z ŽURNALISTIČNEGA PODROČJA

"Federacija svobodnih časnikarjev in publicistov jugoslovanskih narodov" se je ustanovila že lansko jesen v Parizu in te dni dokončno organizirala. Njen pomen je zlasti v tem, da je to sploh prva in doslej edina organizacija vsaj posredno političnega značaja, pri kateri v polni meri sodelujejo predstavniki vseh treh jugoslovanskih narodov. Včlanjeni so v njej skoro vsi prizadeti, ki živijo v Parizu, pristopajo pa že tudi časnikarji in publicisti, ki živijo po drugih državah. Pridobila si je že doslej tudi prvo mesto med pariškimi organizacijami jugoslovanskih emigrantov. Dne 16.junija je priredila predavanje g.ministra I.Jukiča o "današnji mednarodni situaciji in problemu Jugoslavije", ki se ga je polnoštevilno udeležila vsa elita pariške jugosl.kolonije in ki je rodila izredno velik moralni uspeh.

"La Yougoslavie" je naslov mesečnika, ki je začel pretekli mesec izhajati v Parizu in ki ga urejuje g.S.Trivunac. Pisan je v francoščini in je namenjen informacijam zapadne javnosti, zlasti francoske o jugoslovanskih vprašanjih, zato se v notranja prerekanja ne spušča. Stoji na akademski višini in si je nadel hvaležno in prevažno nalogo: zato ga pozdravljamo. Sodelujejo tudi Slovenci.

Macedonski plesalci narodnih plesov so dosegli 100% oceno in prvo mesto na mednarodnem festivalu v Eisteddfodu v Walesu. Tretja je bila hrvatska skupina s 97%. Iz Jugoslavije so prišli na tekmovanje tudi pevci narodnih pesmi.

POZOR!

NOVI NASLOV!

POZOR

Novi naslov gđc.Vide Zabavnikove se glasi: 11.Haslemere Gardens, Finchley, London N.3.-Na novi naslov pozivamo člane SD

VZHODNO-EVROPSKA SEKCIJA EVR. POKRETA

Kot smo že delno poročali v št.47., se je osnovala pri Evropskem Pokretu Vzhodno-evropska Sekcija, ki ima tudi svoje jugoslovanske predstavnike. Sekcija se je dejansko osnovala že koncem leta 1949, toda njena resolucija je bila iz nepoznatih vzrokov predana javnosti šele koncem maja tega leta. Sekcijo sestavljajo predstavniki Bolgarije, Čehoslovaške, Madžarske, Poljske in Romunije ter Jugoslavije. V jugoslovanskem zastopstvu se nahajajo za Slovenijo g.dr.Alojzij Kuhar, za Hrvaško gg.dr.Juraj Krnjević in prof. R.Mišetić, za Srbijo dr.M.Gavrilović, g.B.Purić in dr.Živko Topalović. V podpredsedništvu sekcije se nahaja kot zastopnik Jugoslavije g.prof.S.Jovanović, kar pa se je zgodilo po informacijah našega dopisnika brez pristanka Hrvatov in Slovencev. Jugoslovanski zastopniki so se dejansko dogovorili, da se bodo vse tri narodnosti pri podpredsedništvu menjavale na določeno dobo.

Sodelovanje g.dr.Kuharja in hrvatskih zastopnikov sta odobrila tudi dr. Krek in dr.Maček. Predsednik sekcije je angleški konservativni narodni poslanec g.Harol Macmillan, eden najožjih sodelavcev g.Churchilla.

Resolucija obsega 20 točk, ki v glavnem obsegajo naslednje misli:

1/ Evropa ne more živeti, če se ne zedini na moralnih in političnih principih, na katerih sloni evropska civilizacija. Evropa more ponovno do seči svojo gospodarsko neodvisnost in spet trgovati na ravni nogi z dolar skim svetom s kombinacijo poljedeljskih in industrijskih virov Vzhoda in Zapada, potem dobro vodenega gospodarstva navezanega na narode in dežele preko morja.

2/ Evropski narodi bodo ohranili vse svoje narodne tradicije in obliko vladavine v skladu z Evropsko Listino o Človeških Pravicah izraženih v osebnih in duhovnih svobodi, verski strpnosti in demokratskih idealih. Vsak človek more svobodno pripadati nekemu strokovnemu združenju, zadrugi ali kakim drugim prostovoljnimi zvezami, ki ima zakonito podlago. Socialno zavarovanje mora biti v skladu s potrebami prizadete dežele v vidu izkušenj na Zapadu.

3/ Ko bodo vzhodno-evropske dežele osvobojene izpod komunistične nadoblasti, bo moral Zapađ velikodušno nuditi finančno in tehnično pomoč pri gospodarski obnovi teh dežel, ki so danes zaslužnjene v sklopu gospodarskih potreb Sovjetske Rusije.

4/ Neodvisen kmet predstavlja enega glavnih stebrov narodne in osebne svobode in prva naloga obnove bo povezati prednosti, ki jih ima privatno kmetstvo lastništvo, s koristjo, ki ga prinašata zadrugarstvo in mehanizacija v poljedelstvu. Ker pa kljub temu še ne bo rešeno vprašanje presežka prebivalstva, bo potrebno izvesti znatno industrializacijo na zdravih gospodarskih osnovah, t.j. v skladu z možnostimi prizadete dežele.

5/ Kar se tiče stanja beguncev iz vzhodno-evropskih dežel, ki se nahajajo danes na Zapadu, pa ugotavlja resolucija sledeče: "Ti ljudje bodo v večini bodoči ambasadorji Demokratskega Zapada, ko se povrne svoboda v njih rodne dežele in se mora z njimi ravnati ne kot s tujci, marveč kot s tovariši Evropejci." Resolucija navaja nekaj predlogov v tej smeri:

a/ Vseljevanje se ne sme omejevati le na mlade in fizično najsposobnejše, marveč mora vključiti tudi one, ki od prvi zavise; b/ Begunci bi morali v deželah, kamor so bili sprejeti, uživati isto svobodo izbire poklica, kot vsak drug državljani, medtem ko bi pripadali obstoječim stanovskim organizacijam; c/ Intelektualcem, ki predstavljajo veliko "zapuščino" za vsako narodno skupino, se ne bi smelo preprečevati vseljevanja ali jih siliti na ne-strokovna fizična dela, marveč bi se jim moralo kolikor mogoče pomagati, da bi nadaljevali koristno delo v svoji stroki, tako v korist svoje rodne dežele kot dežele, v katero so se naselili; d/ Begunske organizacije bi bilo treba aktivno podpirati. Doslej je opaziti le tendenco poganjati pri asimilaciji; e/ Odpraviti obstoječe težave v pogledu potnih li

JUBILEJ

Te dni daruje svojo zlato mašo v Barbetonu /USA/ č.g.duhovni svetnik ANTON MERKUN, bivši župnik v Dobrepoljah na Dolenjskem. Jubilant spada v tisto staro, že skoro izumrlo gardo neumornih in nesebičnih drobnih delavcev na vseh področjih, ki je izvedla v zadnjih dveh desetletjih pred prvo svetovno vojno tako mogočen dvig našega naroda na

vseh poljih. Med vojno je posebno uspešno deloval v skrbstvu za tisočere dolenjske begunce pred komunističnim terorjem, a spada tudi še danes med naše najidealnejše in najpožrtvovalnejše delavce v emigraciji. Častiljivemu in zaslužnemu jubilantu, velikemu prijatelju našega lista in našega gibanja, želimo tudi mi:

ŠE NA MNOGA LETA!

CERKEV IN SOCIALNE REFORME

"Stvarno je bila vsaka socialna in gospodarska reforma, sprejeta v zadnjih letih v Združenih državah, predlagana že v škofijskem socialnem programu iz leta 1919," je dejal minister za delo g.Maurice Tobin. "Če bi bile reforme u zakonjene že prej, bi mogli rešiti naš narod grenkih izkušenj povojne depresije leta 1921 in industrijske propasti v letu 1930."

Ta program ameriških katoliških škofov je uporabil smernice socialne organizacije.

ne okrožnice papeža Leona XIII. "Rerum novarum".

Škofje so tedaj priporočili: uza konitev minimalnih plač, prejemke ob nezaposlenosti in starostno zavarovanje, narodno zaposlejevalno službo in prepoved zaposlitve otrok pod 16.let. Zahtevali so zakonsko pravico delavstva, da organizira stvarno kontrolo monopolov, javno gradnjo delavskih stanovanj, omejitev prekomernih zaslužkov in monopolov, soudeležba dela pri podjetju in široko združniško organizacijo.

VATIKAN.- Vsi oni, ki nasprotujejo zakonitim cerkvenim avtoritetam ali sprejemajo cerkvene položaje brez pristanka Svete Stolice so izobčeni iz Katoliške Cerkve. Odlok je izdala Sveta kongregacija obredov in je v glavnem izdan proti komunističnim nameram, da bi ustanovili narodne sektaške cerkve v Vzhodni Evropi.

BUDIMPEŠTA.- Nadaljujejo se razgovori med predstavniki katoliških škofov in komunistične vlade na Ogrskem z namenom, da se doseže cerkveno-državni sporazum. Razgovorom prisostvujejo tudi zastopniki cerkvenih redov, ki so zadnje čase doživeli močno preganjanje.

RIM.- Iz vodstva Katoliške Akcije v Rimu sporočajo, da je bilo od konca II.svetovne vojne likvidiranih od komunistov 9.000 duhovnikov, redovnikov in redovnic. Ponekod je bila povsem zatrta katoliška hierarhija /Ukrajina, Romunija, Bolgarija/. V Jugoslaviji je bilo aretiranih, deportiranih ali ubitih tisoč 954 duhovnikov in redovnih oseb,

vključno nadškofa Stepinca, ki je bil obsojen na dolgoletno ječo.

BUKAREŠTA.- Papeški nuncij škof O'Hara iz USA je moral zapustiti Romunijo v treh dneh, potem ko so vprizorili proti njemu proces in ga obtožili, da je bil šef podzemnega gibanja in špijonaže, ki je hotela zrušiti romunski komunistični režim.

DR.CIRIL ZEBOT se ne strinja, da ima Dr.Krekova "Slovenija" podnaslov "Glasilo slovenske katoliške skupnosti" in pravi v 6.št. "Slovenske pravice": "Ali se sme tak naziv rabiti v svrhe politične akcije, ki v danih okoliščinah nima ne pravne ne moralne izvestnosti o tem, koliko slovenskih katoliških vernikov se dejansko prišteva k njej, dočim je splošno znano, da vse kakor ne predstavlja vseh katoliških Slovencev? Preprosti čut pravi, da uporabljanje takega celostnega katoliškega imena za necerkvene, ne-cerkvenostno katoliške in politične svrhe ne more biti upravičena." Članek zaključuje z željo, da merodajni predstavniki Cerkve pojasnijo, kako Cerkva sodi o tem vprašanju.

OPRAVIČILO ZA GOSPODARSKO KATASTROFO ?

Kar trije govorniki so se zvrstili pred "ljudstvom", da "najdejo krivce" za polom komunističnega gospodarstva doma. Prvi je bil Tito, drugi Mi-Ha Marinko in tretji tov. Marijan Breclj, da ljudskega poslanca Tomo Brejca sploh ne omenimo. Najbolj udaren je bil Breclj, zato objavljamo odlo-mek iz njegovega govora - poročila organizacijskega sekretarja OF:

"Nikjer ni rečeno, da mora biti v upravi socialistične države toliko uradništva, kot ga je pri nas. Številni ljudje so bili pritegnjeni v pi-sarniška dela in to ljudje iz industrije, kmetijstva, obrtništva itd. Po-vedati moramo, da v glavnem niso sami krivi za ta prestop v takomenovani "boljši posel", ampak da je bila sprva na eni strani potreba po novih lju-deh v državnem aparatu, na drugi strani pa je nekritično širjenje državne ga aparata kratko in malo tako prakso dopuščalo. Ljudje se morajo iz vseh teh uradniških mest, kjer niso nujno ali zaradi posebnih razlogov potreb-ni, vrniti v svoje poklice, v neposredno produktivno delo, katerega so va-jeni in ga bodo z večjim veseljem in uspehom opravljali in ki jim bo tudi v gnotnem oziru nudilo vsaj enako, če ne boljše življenje. Tu je treba, da se naše frontne organizacije borijo proti oportunizmu, ki se v določenime ri le pojavlja pri konkretnem reševanju tega vprašanja. Ne smemo dopusti-ti, da se začne vrednotiti pisarniško delo bolj kot pa neposredno produk-tivno delo. Taki pojavi so bili in so še, njihov začetek je pa v tem, da so enim ali drugim zaslužnim političnim ljudem hoteli dajati neke vrste sine kure. V resnici pa so večini napravili slabo uslugo, ker so jih silili k delu, ki ga niso zmogli in jih tako privadili nekemu prikritemu brezdelju. Brez dvoma je prav, da zaslužnim ljudem iz naše borbe in iz političnega de-la omogočimo v vsakem pogledu dostojno existenco, toda nikakor ne za ce-no njihove demoralizacije in demoralizacije njihove okolice. Če je tak čb-vek sposoben za konkretno produktivno delo, mu je potrebno tako zaposlitev dati in mu tam zagotoviti dostojno materialno existenco in potreben ugled. V načelu so v našem družbenem redu te stvari jasne. Gre pa seveda za to, da jih tudi v vsakem konkretnem primeru pravilno uveljavimo. Treba je v vseh naših delovnih enotah in še prav posebej v naših uradih in pisarnah dvigniti vrednost resničnega dela in ne dopustiti, da se zakrinkano za šo pom papirja skriva dejansko brezdelje in leglo birokracije."

Mi-Ha Marinko pa skuša stvari takole opravičiti:

"Mi smo se na primer že prej stalno borili proti birokratizmu, toda ne tako učinkovito kot sedaj na osnovi decentralizirane uprave, ko odstranju-jemo dvojnost aparata - oblastveno-upravnega in gospodarskega, s tem, da zmanjšujemo na minimum ali povsem odpravljamo aparat oblastvene uprave, ki se je ukvarjal z gospodarstvom in gospodarsko upravo samo angažiramo, da prevzame ta posel. Tako smo imeli tudi dvojno evidenco - in še več kot dvoj-no. Dejanska potreba po čim boljši evidenci, ki jo zahteva sam sistem so-cialističnega gospodarstva, je bila spričo partikularističnih tendenc še toliko večja. Pri tem pa se je razbohotil birokratski aparat. Razpasla se je manija izmišljanja vseh mogočih formularjev za evidenco, ki je zahteva-la ogromno administrativnega osebja. Pri tem pa se je sistem evidence ta-ko kompliciral, da je bilo že zelo težko znajti se v podatkih, ki jih je dal tak kompliciran in podroben sistem evidence." - "Imamo pa še nov, tretji pojav /poleg birokratsko centralistične in partikularistične tendence/, da so se namnožili v državni gospodarski administraciji ljudje s slabo stro-kovno usposobljenostjo, ki so se odtujili delu in jim ne diši, da bi se vr-nili v produkcijo." - "Na poslu, ki bi ga mogel opravljati en sam sposoben in marljiv nameščenec, sedijo v pisarni neredko po trije, štirje. To so na-ši paraziti! Takim pogosto tudi ne diši, da bi zapustili tako mesto. Dela jo se, kakor da bi bili neobhodno potrebni, - stvarno pa zavirajo delo in birokratsko šikanirajo ter ovirajo druge pri delu."

Well, Mi-Ha je predsednik slov. ljudske vlade in mora že vedeti!

NA ZAJNI POTI!

25. junija so severni Korejci s sovjetsko moralno podporo napadli južno korejsko republiko na Daljnem Vzhodu. Koreja je bila po vojni zasedena po Sovjetih in Amerikancih in nekaka naravna meja med njimi se je smatrala 38° vzporednik. Ko so se zasedbene čete SSSR-a in USA-e umakrile s Koreje, sta oba dela zaživela podobno življenje kot "Vzhodna" in "Zapadna" Nemčija. Medtem ko so na "Zapadu" z ameriško pomočjo obnavljali, kar je uničila vojna, so na "Vzhodu" organizirali "ljudsko policijo", "socializirali" deželo in grozili južnim Korejcem. Ti pa se za to niso zmenili in tako so se z Amerikanci vred zavedli šele, ko so komunistični napadalci že bili pred vrati Seoula, južno-korejske prestolnice, goneč pred seboj slabo oboroženo in demoralizirano republiško vojsko.

Po padcu Čang-kajškove Kitajske je bilo jasno, da grozi nevarnost komunističnega vmešavanja vsem obrobni kitajskim deželam, kar je bilo kmalu potrjeno z gverilo v Indoneziji in Burmi ter končno na malajskem polotoku in v francoski Indokini. Angleška kolonija v Hong-kongu je bila močno pojačana in Anglija je v upanju, da omili položaj celo ponudila roko kitajski komunistični vladi z njenim diplomatskim priznanjem.

Vprašanje enotne korejske države je bilo eno izmed točk delovnega programa Organizacije Združenih Narodov /OZN/. Zato se je Varnostni Svet OZN takoj po napadu sestal in ukazal prekinitev sovražnosti ter umik severno korejskih čet za 38° vzporednik. Odločitev je bila sprejeta v odsotnosti sovjetskega člana, ker so Sovjeti odklonili sodelovati, dokler v OZN sedijo predstavniki Čang-kajškove Kitajske. Kitajske komuniste je namreč večina članov OZN odbila priznati kot predstavnike kitajskega naroda.

Ker so korejski komunisti ukaz OZN ignorirali in nadaljevali z dnevnimi napovedano vojno, je OZN stala pred kritično odločitvijo: kako reagirati na tako grobo kršitev? Merodajni faktorji so se zavedali, da za Severnimi Korejci stoje Sovjeti in da oborožen poseg v korejsko državljansko vojno lahko sproži vojno s Sovjeti. Kljub temu se je Amerika odločila in s tem potrdila, da je njena politika besednih protestov končna. Vrgla je v Korejo svoje čete in letalstvo ter zablokirala celino s svojo mornarico. Borba, ki se trenutno razvija, ne poteka preveč ugodno za Amerikance, ker skušajo komunisti z vsemi silami streti odpor prej, predno bi članom OZN uspelo poslati na lice mesta dovolj vojske, da izsilijo spoštovanje odločitve Varnostnega sveta OZN.

Medtem ko skuša Anglija pridobiti Sovjete za to, da vplivajo na svoje korejske vazale, da se umaknejo, dobiva Amerika vse številnejše sokaže sovjetske udeležbe pri vdoru v Južno Korejo: sovjetsko avtomatsko orožje, sovjetsko izdelano topništvo, tanke tipa "T" do 65 ton in YAK-letala, v poslednjem času celo "jet"-letala.

Iz Palestine so sedaj odposlali zastavo OZN, ki bo v kratkem zavihrala nad Glavnim Stanom zavezniške vojske na Koreji. Padec Koreje bi pomenil direktno nevarnost za zavezniške položaje na Japonskem, Filipinih, Formozi, Hong-kongu in bi sprostil komunistične sile za akcijo proti Zpadni in Vzhodni Indiji.

Nekateri svetovno poznani komentatorji menijo, da je možno, da je Koreja le krinka za bližajočo se sovjetsko akcijo v Evropi. Sovjetske čete in nemška "ljudska policija" imajo vojaške vaje tik ob Berlinu in Tito se pritožuje, da se sovjetske čete gromadijo ob jugoslovanskih mejah.

Amerika je poklicala pod orožje vse moške od 19-25 leta starosti in se pričela izvajati ukrepe za preureditev gotovih tovarn v oborožitvene vrhe.